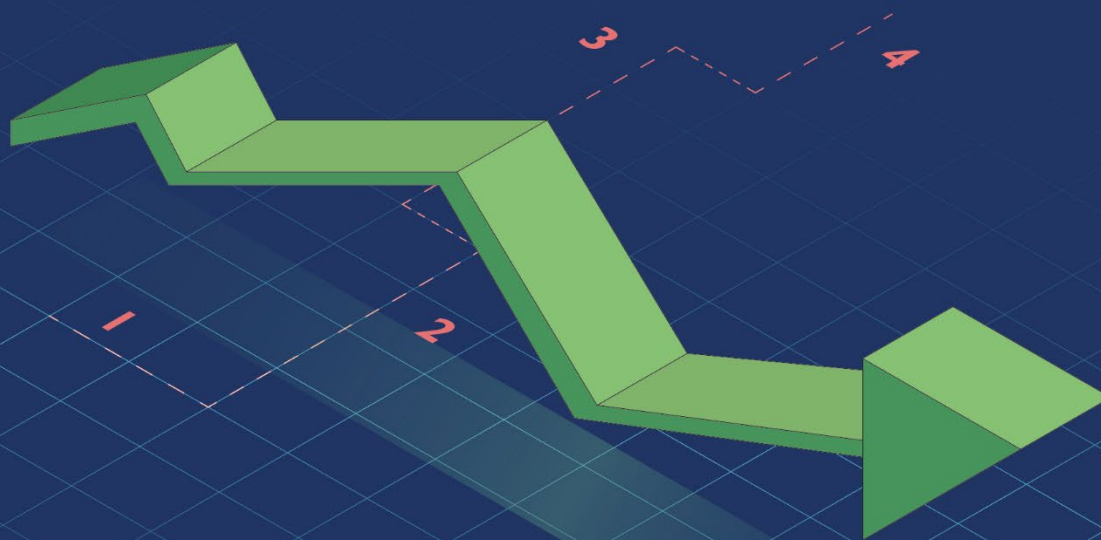

**VODIČ ZA IZRADU
STATISTIČKIH IZVJEŠTAJA I
PRAĆENJE RADA U
PREDMETIMA VISOKOG NIVOVA
KORUPCIJE I ORGANIZOVANOG
KRIMINALA**

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

VODIČ ZA IZRADU STATISTIČKIH IZVJEŠTAJA I PRAĆENJE RADA U PREDMETIMA VISOKOG NIVOVA KORUPCIJE I ORGANIZOVANOG KRIMINALA

avgust, 2022. godine

USAID-ov projekt Pravosuđe protiv korupcije

IZJAVA O OGRANIČENJU ODGOVORNOSTI

Stavovi koji su izneseni u ovom dokumentu ne odražavaju nužno stavove USAID-a ili
Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

Sadržaj

UVOD.....	5
SADRŽAJ I SVRHA VODIČA.....	7
STATISTIČKI IZVJEŠTAJI KOJI SE ODOSE NA EFIKASNOST RADA TUŽILAŠTVA.....	8
Rješavanje starih predmeta	9
Prosječna dužina trajanja predmeta.....	11
Postupanje po prijavama	12
Rješavanje istraga	14
Rješavanje KTKV i KTOV predmeta.....	15
STATISTIČKI IZVJEŠTAJI KOJI SE ODOSE NA KVALITET RADA TUŽILAŠTAVA I TUŽILAČKIH ODLUKA.....	16
Vrste tužilačkih odluka po prijavama/izvještajima	16
Vrste tužilačkih odluka u istrazi.....	18
Kvalitet optužnica	19
Kvalitet tužilačkog rada u vezi sa vrstom donesenih sudskih odluka	20
Kvalitet tužilačkog rada u vezi sa izrečenim krivičnopravnim sankcijama.....	21
SIPO IZVJEŠTAJ „SOCIODEMOGRAFSKA STRUKTURA KRIMINALITETA“ U TUŽILAŠTVIMA.....	22
ULOGA GLAVNIH TUŽILACA U OSIGURANJU KVALITETE STATISTIČKIH PODATAKA.....	30
Nadzor nad procesom označavanja predmeta VNKOK.....	30
Nadzor nad tačnim i potpunim unosom podataka u predmetima	31

Uvod

USAID projekt Pravosuđe protiv korupcije (u daljem tekstu: USAID Projekt) je tokom 2020. godine izradio Statistički model za praćenje rada na predmetima visokog nivoa korupcije i organizovanog kriminala (u daljem tekstu: VNKOK). Ključni preduslov za kvalitetne statistike u oblasti visokoprofiliranog kriminaliteta, koji je posebno naglašen u preporukama za implementaciju Statističkog modela, bio je uvođenje nove slovne oznake za predmete VNKOK u Sistemu za automatsko upravljanje predmetima u tužilaštvima (u daljem tekstu TCMS), odnosno uvođenje posebne (pod)vrste tužilačkih predmeta koji se mogu zasebno pratiti.

Slijedom navedene preporuke, Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV, Vijeće) je na sjednici održanoj 14. i 15. jula 2021. godine donijelo odluku da izmijeni Pravilnik o TCMS-u i uvede nove slovne oznake za predmete visokog nivoa korupcije (KTKV) i visokog nivoa organizovanog kriminala (KTOV). Istovremeno sa uvođenjem ovih posebnih oznaka za kriminal visokog nivoa u TCMS-u, Vijeće je usvojilo i Pravila procedure za označavanje predmeta u tužilaštvu kao predmeta visoke korupcije i organizovanog kriminala kojima se daju upute kada i na koji način da se određeni predmet označi slovnom oznakom KTKV i KTOV, te koja je uloga glavnog tužioca i njegovih zamjenika u postupku označavanja predmeta.

Još prije uvođenja posebnih oznaka za predmete VNKOK, Prošireni kolegij glavnih tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu FBiH) je na XII. sjednici održanoj 06. i 07. jula 2020. godine, usvojio zaključak kojim je uspostavljen novi ciljani rezultat tužilačkog sistema FBiH koji glasi: „Povećati broj riješenih predmeta korupcije i organizovanog kriminala na visokom nivou“. Pojedinačni godišnji indikatori koji će se pratiti određeni su na sljedeći način: „Broj riješenih predmeta korupcije i organizovanog kriminala na visokom nivou u periodu 2018.-2020. godine povećati za 5% u odnosu na broj riješenih predmeta ove vrste zabilježen u periodu 2017.-2019. godine“. Ovaj ciljani rezultat je kao stalni pokazatelj zadržan i u svim kasnijim strateškim okvirima koji se izrađuju za trogodišnje periode. U namjeri da se rad na predmetima visokog nivoa dodatno prioritizira u tužilaštvima u FBiH, glavni federalni tužilac je 26. avgusta 2021. godine donio Obavezno uputstvo o prioritetnom radu na koruptivnim predmetima visokog nivoa.

Takođe, na XII. sjednici Kolegija glavnih tužilaca Republike Srpske (u daljem tekstu RS), koja je održana 09. i 10. jula 2020. godine u Tesliću, usvojen je zaključak da će se kao dodatni pokazatelj u sklopu

Strateškog cilja broj 3. u Strateškom okviru tužilačkog sistema RS, koji se odnosi na povećanje broja riješenih KTK i KTO predmeta, pratiti broj riješenih predmeta VNKOK.

Uvođenje novih oznaka za predmete VNKOK omogućilo je i njihovo zasebno statističko praćenje. Obzirom na poseban fokus koji je ovim predmetima dat u strateškim okvirima za rad tužilačkih sistema u oba entiteta, na kolegijima glavnih tužilaca je zaključeno da bi bilo korisno pružiti podršku glavnim tužiocima u korištenju različitih statističkih izvještaja u procesu planiranja rada i potrebnih resursa za ove predmete. S tim ciljem USAID Projekt je pripremio Vodič za izradu statističkih izvještaja i praćenje rada u predmetima VNKOK (u daljem tekstu: Vodič).

Sadržaj i svrha

Vodič nudi pregled značajnijih statističkih izvještaja i podataka koji se trenutno mogu prikupljati iz TCMS-a i Sistema za izvještavanje i podršku odlučivanju (u daljem tekstu: SIPO) za potrebe analiziranja rada tužilaštava na predmetima VNKOK. Dat je prikaz statističkih izvještaja koji se odnose na:

- Efikasnost i
- Kvalitet rada i trendove donošenja tužilačkih odluka.

Za svaki predočeni izvještaj date su napomene o mogućnostima korištenja dobijenih podataka za bolje planiranje i praćenje rezultata rada tužilaca i tužilaštava, kao i za bolje upravljanje resursima i fokusiranje rada institucije od strane glavnog tužioca. U Vodiču će biti prikazani primjeri statističkih izvještaja koje pojedinačna tužilaštva mogu prikupiti iz SIPO-a i TCMS-a. Federalno tužilaštvo FBiH i Republičko javno tužilaštvo RS mogu pratiti sve ove pokazatelje sumarno za sva tužilaštva unutar tužilačkog sistema FBiH odnosno unutar tužilačkog sistema RS.

Svi postojeći izvještaji su testirani u saradnji sa odabranim partnerskim institucijama. Zbog važnosti osiguranja vjerodostojnih i potpunih statistika, u Vodiču su date preporuke glavnim tužiocima koje se odnose na vršenje kontrole procesa označavanja predmeta slovnim oznakama KTKV i KTOV. Posebna pažnja posvećena je značaju redovnog i potpunog unosa svih podataka koji su u TCMS-u omogućeni za predmete VNKOK jer bi to dugoročno rezultiralo kvalitetnijom podlogom za donošenje upravljačkih odluka, odnosno sveobuhvatnijim informacijama o ovim predmetima.

Svrha Vodiča je da ponudi praktične upute glavnim tužiocima i njihovim saradnicima o tome kako i na koji način se statistički izvještaji mogu koristiti za analiziranje i praćenje rada u predmetima VNKOK te planiranje aktivnosti i mjera koje mogu unaprijediti rezultate u ovim predmetima. Stoga se Vodič naročito može koristiti kao osnova za strateško planiranje i praćenje nivoa realizacije definisanih ciljanih rezultata u ovoj oblasti. S tim u vezi, u samom Vodiču su pojedini statistički izvještaji ponudeni uz objašnjenje načina njihovog korištenja koji je u korelaciji sa postavljenim strateškim ciljevima i godišnjim planovima rada tužilaštava.

Vodič može biti posebno koristan u radu glavnog federalnog tužioca i glavnog republičkog javnog tužioca s obzirom da jedino oni imaju mogućnost statističkog praćenja rada na predmetima na nivou entitetskih

tužilačkih sistema kojima rukovode. Vodič će stoga olakšati glavnim entitetskim tužiocima analizu postignutih ciljanih rezultata koji se zajednički prate na kolegijima glavnih tužilaca FBiH i RS.

U Vodiču su posebno date napomene o tome kako i na koji način parametre u radu na VNKOK predmetima upoređivati sa parametrima u radu na ostalim srodnim vrstama predmeta u tužilaštvima. Statistički izvještaji obrađeni u Vodiču ne predstavljaju sve dostupne izvještaje u TCMS i SIPO sistemima, već je napravljen izbor onih koji su ključni za praćenje i analiziranje rada tužilaštava na VNOK predmetima. Dodatno, Vodič ima za cilj da ukaže na uspostavljene dobre prakse u osiguranju tačnosti i potpunosti podataka, kao i na važnost vršenja kontrole nad procesom označavanja predmeta visokog nivoa.

Statistički izvještaji koji se odnose na efikasnost rada tužilaštva

Efikasnost u radu tužilaštava je već duži niz godina jedan od strateških prioriteta VSTV-a i pravosudnih institucija. Rad na kompleksnim VNKOK predmetima može uticati na efikasnost rada cjelokupnog tužilačkog sistema te se ovoj tematici treba posvetiti posebna pažnja. Efikasnost u radu tužilaštava na ovim predmetima važno je detaljno pratiti i analizirati, a jedini pouzdani alat za to jeste upotreba i analiza statističkih pokazatelja na nivou cijelog tužilačkog sistema, ali i na nivou pojedinačnih tužilaštava. Statistički podaci koji se najčešće koriste kao pokazatelji efikasnosti sadržani su u izvještajima o **rješavanju starih predmeta, prosječnoj dužini trajanja riješenih i neriješenih predmeta, broju zaprimljenih novih predmeta i predmeta u radu u odnosu na broj riješenih predmeta u određenom periodu (protok predmeta) i sl.**

U nastavku će biti prikazani primjeri statističkih izvještaja koje pojedinačna tužilaštva mogu crpiti iz SIPO-a i TCMS-a za sve predmete, sa posebnim fokusom VNKOK predmete, kao i kako glavni tužiocu mogu koristiti dobijene podatke za potrebe analize efikasnosti rada. Svi prikazani izvještaji se mogu prikupiti za sve vrste predmeta, dok je u samom Vodiču fokus na VNKOK predmetima koji se upotrebom filtera prema oznaci vrste predmeta mogu izdvojiti u odnosu na ostale predmete. Kao što je već ranije istaknuto, Federalno tužilaštvo FBiH i Republičko javno tužilaštvo RS mogu prikupiti izvještaje za cjelokupan tužilački sistem FBiH, odnosno za tužilački sistem RS.

Rješavanje starih predmeta

U ovom dijelu Vodiča će biti obrađen statistički izvještaj koji se odnosi na rješavanje starih predmeta u zadanom periodu te će se dati napomene u vezi upotrebne vrijednosti ovakvih statističkih pokazatelja u praksi vršenja nadzora i praćenja rada tužilaštva.

Prvi prikazani statistički izvještaj na slici broj 1. se odnosi na prikaz stanja i trenda rješavanja svih starih predmeta u tužilaštvu kroz SIPO i TCMS izvještaj „Neriješeni stari predmeti“.

Naziv tužilaštva	Oznaka vrste predmeta	Ukupan broj neriješenih starih predmeta na početku	Ukupan broj potjernica na početku	A - Ukupan broj starih neriješenih predmeta na početku bez potjernica	Ukupan broj neriješenih predmeta na kraju koji su bili stari predmeti na početku	Ukupan broj neriješenih starih predmeta na kraju
TUŽILAŠTVO	KT	779	120	659	157	874
	KTF	11	0	11	4	4
	KTK	167	3	164	68	113
	KTKV	5	0	5	3	5
	KTOV	6	1	5	2	5
	KTO	12	2	10	11	20
	KTPO	315	12	303	147	311
TUŽILAŠTVO Ukupno		1295	138	1157	392	1332

Slika broj 1. Prikaz statističkog izvještaja NERIJESANI STARI PREDMETI za odabrani izvještajni period

Statistički podaci o broju starih predmeta iskazanih po svim oznakama u tužilaštvima nude glavnim tužiocima pregled učešća pojedinih vrsta predmeta u ukupnom broju starih predmeta. Ova vrsta statističkog izvještaja prvenstveno nudi podatak o tome da li je i u kojem omjeru došlo do povećanja ili smanjenja ukupnog broja starih predmeta na kraju izvještajnog perioda u odnosu na početak perioda. Takođe, izvještaj nudi informaciju o tome koliki je broj starih predmeta sa potjericama, a koliki je bez potjernica, imajući u vidu da se stari predmeti u kojima je izdata potjernica smatraju nerješivim predmetima i ne ulaze u godišnje planove za rješavanja starih predmeta. Na koncu izvještaj nudi i ukupan broj neriješenih predmeta koji su na početku perioda bili neriješeni iz čega se vidi koliki broj starih predmeta je riješen tokom izvještajnog perioda.

Sa aspekta analize rada na KTKV i KTOV predmetima ovaj zbirni prikaz svih starih predmeta pokazuje koliko je učešće starih KTKV i KTOV predmeta u odnosu na druge vrste predmeta. Takvi podaci i trendovi u brojevima i zastupljenosti starih predmeta po vrsti nude, uzimajući u obzir kompleksnost rada na KTKV i KTOV predmetima, mogućnost da glavni tužioci prilikom sačinjavanja plana rada na

starim predmetima uzmu u obzir koliko su pojedini tužiocu zaduženi starim KTKV i KTOV predmetima, te da razmotre da li je potrebno te tužioce osloboditi određenog broja starih predmeta druge vrste.

Povećanje broja starih KTKV i KTOV predmeta u odnosu na drugu vrstu predmeta može biti pokazatelj da je potrebno dodatno analizirati rad na ovim predmetima i razmotriti drugačiji pristup njihovom rješavanju. Strateški okviri tužilačkih sistema FBiH i RS kao poseban ciljani rezultat prate realizaciju starih predmeta. Vrlo je važno pratiti koje se vrste predmeta pojavljuju kao stari predmeti kako bi se eventualno identificirali uzroci povećanja broja određene vrste starih predmeta. Pretpostavlja se da su razlozi za povećanje broja KTKV i KTOV starih predmeta drugačiji u odnosu na npr. stare predmete općeg kriminala te se pretpostavlja da će i sam pristup radu i planiranju resursa za njihovo rješavanje biti različiti. Rješavanje starih KTKV i KTOV predmeta očekivano oduzima više resursa i vremena tužilaštvima i postupajućim tužiocima.

Statistički izvještaj na slici broj 2. se odnosi na prikaz stanja starih KTKV i KTOV predmeta u pojedinom tužilaštvu ili u tužilačkom sistemu.

Naziv tužilaštva	Oznaka vrste predmeta	Ukupan broj neriješenih starih predmeta na početku	Ukupan broj potjernica na početku	A - Ukupan broj starih neriješenih predmeta na početku bez potjernica	Ukupan broj neriješenih predmeta na kraju koji su bili stari predmeti na početku	Ukupan broj neriješenih starih predmeta na kraju
TUŽILAŠTVO	KTKV	5	0	5	3	5
	KTOV	6	1	5	2	5
TUŽILAŠTVO Ukupno		11	1	10	5	10

Slika broj 2. Prikaz statističkog izvještaja NERIJESANI STARI (KTKV i KTOV) PREDMETI za odabrani izvještajni period

Izvještaj se odnosi na SIPO i TCMS izvještaj „Neriješeni stari predmeti“ koji je upotrebom filtera prema oznaci vrste predmeta prikazan samo za KTKV i KTOV predmete u odabranom godišnjem izvještajnom periodu. Pregledom ovih podataka glavni tužiocu mogu da prate kretanje starih KTKV i KTOV predmeta na početku i na kraju odabranog izvještajnog perioda. Ovakvim statističkim izvještajem glavni tužiocu mogu pravovremeno da prate da li je došlo do povećanja broja starih KTKV i KTOV predmeta unutar tužilaštva. Povećanje broja ovih predmeta može opredijeliti glavni tužiocu da izvrši nadzor nad pojedinačnim predmetima kako bi se utvrdili razlozi za pojavu negativnih trendova poput npr. evidentiranja predmeta u KTA oznaku iako prijava sadrži dovoljno podataka o konkretnom krivičnom djelu i učiniocu ili neadekvatnog vršenja nadzora postupajućeg tužiocu nad radom ovlaštenih službenih lica u smislu poštivanja dogovorenih rokova i slično. Mogućnost odvojenog statističkog

praćenja i posmatranja predmeta ove vrste u odnosu na druge vrste predmeta može biti dodatni osnov za njihovu prioritizaciju u radu te donošenje odgovarajućih odluka od strane glavnog tužioca poput formiranja tužilačkih timova ili uspostavljanja stalnog nadzora nad radom postupajućih tužilaca.

Prosječna dužina trajanja predmeta

Na slici br. 3 je prikazan primjer statističkog izvještaja prosječne dužine trajanja riješenih predmeta u odabranom izvještajnom periodu.

Naziv tužilaštva	Oznaka vrste predmeta	Prosječno trajanje (riješenih) dana
TUŽILAŠTVO	KT	385
	KTF	11
	KTK	167
	KTKV	455
	KTOV	766
	KTO	12
	KTPO	315
TUŽILAŠTVO Ukupno		1289

Slika broj 3. Prikaz statističkog izvještaja PROSJEČNO TRAJANJE RIJEŠENIH KT PREDMETA za odabrani izvještajni period

Ovaj izvještaj omogućava glavnim tužiocima da prate prosječno trajanje riješenih KTKV i KTOV predmeta u odnosu na druge vrste predmeta (slične izvještaje o prosječnoj dužini trajanja predmeta je moguće prikupiti i za neriješene predmete, odnosno predmete u radu). Kao što je vidljivo iz primjera na slici br. 3, prosječno vrijeme potrebno za rješavanje KTKV i KTOV predmeta je znatno duže u odnosu na vrijeme potrebno za rješavanje druge vrste predmeta, što je očekivano imajući na umu složenost krivičnih djela i dokaza, kao i drugih okolnosti tužilačkog rada na predmetima visokog nivoa.

Ovakve izvještaje moguće je generisati i u odnosu na prosječnu dužinu trajanja rješavanja pojedinih faza (faza prijave i istrage). Na osnovu ovih pokazatelja glavni tužiocima mogu dobiti informacije o tome koliko traje rješavanje predmeta u svakoj od ovih faza te poduzeti odgovarajuće mjere ukoliko se uoči da se predmeti npr. predugo zadržavaju u fazi prijave. Dodatno se može posmatrati trajanje ovih faza postupka u predmetima visokog nivoa u odnosu na ostale vrste predmeta. Veći broj riješenih KTKV i KTOV predmeta će očekivano uticati na porast ukupne prosječne dužine trajanja svih predmeta. Stoga

glavni tužioc sa većim brojem riješenih KTKV i KTOV predmeta mogu na osnovu statističkih pokazatelja argumentovano obrazložiti povećanje prosječne dužine trajanja predmeta.

Statistički izvještaji prosječne dužine trajanja KTKV i KTOV predmeta su dakle od koristi za glavne tužioce da identifikuju pojavu dužeg prosječnog trajanja pojedine vrste predmeta (ili faze) kako bi uvidom u pojedinačne predmete odredili uzroke zbog kojih je došlo do zastoja u radu te preduzeli neophodne mjere kako se isti razlozi predugog trajanja predmeta ne bi ponavljali i u drugim predmetima u radu. Kako je ranije pomenuto, u tužilačkom sistemu FBIH glavni federalni tužilac je donio *Obavezno uputstvo o prioritetnom radu na koruptivnim predmetima visokog nivoa* čime se obavezuju kantonalna tužilaštva da rad u ovoj vrsti predmeta učine prioritetnim. Upravo statističkim poređenjem trendova prosječne dužine trajanja predmeta može se uočiti da li je došlo do prioritizacije rada na ovim predmetima.

Strateški okviri tužilačkih sistema FBIH i RS kao poseban ciljani rezultat prate prosječnu dužinu trajanja svih predmeta, te zbirni izvještaji za sva tužilaštva u tužilačkim sistemima može ukazati koja tužilaštva imaju izraženo visoko trajanje rješavanja KTKV i KTOV predmeta.

Postupanje po prijavama

Postupanje po prijavama predstavlja veoma značajan aspekt rada tužilaštava te su statistički pokazatelji o tome ključni za praćenje rješavanja predmeta i trendova u radu.

U nastavku je prikazan statistički izvještaj „Protok prijave/izvještaja po predmetima“ kojim se prati efikasnost rada tužilaštva u ovoj ranoj fazi.

Naziv tužilaštva	Oznaka vrste predmeta	Neriješene prijave na dan 01.01.2021	Zaprimljeno prijava u toku perioda	Ukupno u radu prijava	Riješeno prijava u toku perioda	Neriješene prijave na dan 31.12.2021
TUŽILAŠTVO	KT	3,166	3,068	6,234	3,214	3,015
	KTF	7	3	10	3	7
	KTK	168	224	392	214	176
	KTOV	1	6	7	5	2
	KTKV	104	22	126	36	88
	KTO	0	1	1	0	1
TUŽILAŠTVO Ukupno		3,446	3,324	6,770	3,472	3,289

Slika broj 4. PROTOK PRIJAVA/IZVJEŠTAJA (PO PREDMETIMA) (uključujući KTKV i KTOV predmete)

Uvođenjem novih slovnih oznaka KTKV i KTOV osiguralo se da glavni tužioci mogu adekvatno pratiti i analizirati rješavanje ove vrste predmeta počevši od najranije faze tj. faze prijave. Na ovaj način je moguće pratiti i nominalno povećanje, odnosno smanjenje broja ove vrste predmeta u fazi prijave u odnosu na druge predmete unutar tužilačkog sistema, ali i po pojedinačnim tužilaštvima. Ovaj statistički izvještaj nudi glavnim tužiocima informaciju o broju neriješenih prijava iz prethodnog perioda po vrsti predmeta uključujući i KTKV i KTOV predmete. Dalje izvještaj prikazuje koliko je zaprimljeno prijava tokom izvještajnog perioda čiji broj u zbiru sa neriješenim prijavama s početka perioda čini ukupan broj prijava u radu. Na koncu se u izvještaju prikazuje broj riješenih prijava tokom izvještajnog perioda i broj prijava koje su ostale neriješene na kraju perioda.

Glavni tužioci korištenjem ovih statističkih pokazatelja mogu da utvrde koliki je broj KTKV i KTOV predmeta zaveden u fazi prijave te da li i u kojoj mjeri se ovi predmeti rješavaju. Radi pravilnog praćenja i vrednovanja rada tužilaca neophodno je da se predmeti korupcije i organizovanog kriminala visokog nivoa označavaju već u fazi prijave, čim postoje sigurni pokazatelji da se radi o takvom predmetu. Kao što je već istaknuto, dostupni su i statistički izvještaji koji ukazuju na podatke o prosječnoj dužini trajanja rješavanja prijava koji se mogu uporediti sa ovim statističkim izvještajem kako bi glavni tužioci imali pokazatelje o broju riješenih prijava i prosječnoj dužini trajanja njihovog rješavanja.

Važno je istaći da su smjernice za ispravnu registraciju KTKV i KTOV predmeta u TCMS-u sadržane u Uputama za ranu klasifikaciju i označavanje predmeta visokog nivoa korupcije i organizovanog kriminala (KTKV i KTOV) u tužilaštvima u BiH izrađenim od strane USAID Projekta koje su na tematskom sastanku Proširenog kolegija glavnih tužilaca u FBiH održanom 26. aprila 2022. godine prihvaćene i distribuirane svim glavnim tužiocima u FBiH.¹ Primjena ovih Uputa će doprinijeti uspostavljanju vjerodostojnih statistika u VNKOK predmetima i omogućiti praćenje postupanja tužilaštava u svim fazama.

¹ Zaključak Proširenog kolegija sa ovog sastanka glasi: „Prošireni kolegij glavnih tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine prihvata Upute za ranu klasifikaciju i označavanje predmeta visokog nivoa korupcije i organizovanog kriminala u tužilaštvima u BiH i sugeriše glavnim tužiocima da koriste Upute prilikom odlučivanja da li neki predmet zadovoljava kriterije iz Definicija za klasifikaciju predmeta visokog nivoa korupcije i organizovanog kriminala u tužilaštvima i sudovima u BiH prilikom označavanja ili iskazivanja predmeta završenim u fazi prijave.“

Označavanjem VNKOK predmeta od faze prijave se osigurava uvid u stvarnu opterećenost tužilaca i tužilaštva radom na prijavama, obzirom da se u ovim predmetima često već u fazi prijave poduzimaju kompleksne mjere i radnje koje iziskuju značajne ljudske i vremenske resurse.

Takođe, označavanje predmeta kao KTKV ili KTOV u ranoj fazi osigurava glavnim tužiocima pokazatelje o tome kojom brzinom se ovi predmeti uzimaju u rad u fazi prijave u smislu obaveze prioritarnog postupanja koja je za kantonalna tužilaštva u FBiH utvrđena pomenutim Obaveznim uputstvom o prioritarnom radu na koruptivnim predmetima visokog nivoa glavnog federalnog tužioca. Povećanje ili smanjenje broja neriješenih KTKV ili KTOV prijava glavnim tužiocima pruža informaciju o stepenu poštivanja ovog uputstva, što može biti osnov za detaljniju kontrolu rada na pojedinim predmetima.

Rješavanje istraga

Rješavanje istraga predstavlja još jedan značajan aspekt rada tužilaštava koji se može pratiti putem karakterističnog izvještaja „Protok istraga“ koji je prikazan u nastavku. Pomoću njega glavni tužioci stižu uvid u efikasnost postupanja tužilaca u fazi istrage.

Naziv tužilaštva	Oznaka vrste predmeta	Neriješene istrage na dan 01.01.2021	Istrage naređene u toku perioda	Ukupno u radu istraga	Riješeno istraga u periodu	Neriješene istrage na 31.12.2021
TUŽILAŠTVO	KT	491	1,290	1,781	1,442	338
	KTF	5	3	8	7	1
	KTK	39	106	145	117	28
	KTKV	2	15	17	11	6
	KTOV	2	4	6	4	2
	KTO	7	5	12	4	8
	KTPO	53	35	88	55	33
TUŽILAŠTVO Ukupno		599	1,458	2,057	1,640	416

Slika broj 5. PROTOK ISTRAGA PO PREDMETIMA (uključujući KTKV i KTOV predmete)

Na osnovu izvještaja protok istraga glavni tužioci prvenstveno mogu da uoče trendove povećanja ili smanjenja broja neriješenih istraga tokom izvještajnog perioda što je pokazatelj efikasnosti rada na rješavanju istraga. Strateškim okvirima za rad tužilaštava u FBiH i RS je uspostavljen ciljani rezultat koji zahtijeva „smanjenje broja neriješenih istraga“. Prilikom analize ispunjenja ciljanog rezultata ova vrsta izvještaja nudi glavnim tužiocima podatak o kretanju broja neriješenih istraga po vrsti predmeta.

Dodatno, ovaj izvještaj nudi još dva značajna podatka koja utiču na povećanje ili smanjenje broja neriješenih istraga, a to je informacija o tome koliki je broj naređenih istraga tokom izvještajnog perioda i koliki je broj riješenih istraga. Analiza broja istraga, naređenih istraga i riješenih istraga po vrsti predmeta je itekako značajna za planiranje resursa za rad tužilaštva. Tako npr. ukoliko je došlo do povećanja broja naređenih istraga u KTKV ili KTOV predmetima realno se može očekivati da će tužilaštva i postupajući tužioci, uključujući tužilačke timove, značajne resurse usmjeriti na rješavanje tih istraga. Eventualno povećanje broja neriješenih istraga u drugim vrstama predmeta se može argumentovano objasniti ukoliko je istovremeno došlo do povećanja broja naređenih ili riješenih KTKV i KTOV istraga. Povećanje broja istraga u KTKV ili KTOV predmetima predstavlja adekvatan argument za realizaciju zahtjeva tužilaštava za osiguranje dodatnih resursa čime bi se osigurao vidljiv napredak u procesuiranju KTKV ili KTOV predmeta.

Kao što je ranije istaknuto, moguće je prikupiti i statističke izvještaje o prosječnoj dužini trajanja istraga što skupa sa izvještajem o protoku rješavanja istraga može glavnim tužiocima ukazati na podatak koliko vrsta predmeta utiče na trajanje istraga, odnosno koliki se vremenski resursi zahtijevaju za provođenje istraga prema vrstama predmeta.

Rješavanje KTKV i KTOV predmeta

U nastavku teksta će biti prikazan statistički izvještaj koji se odnosi na riješene KTKV i KTOV predmete.

Naziv tužilaštva	Oznaka vrste predmeta	Riješeni u periodu 2019	Riješeni u periodu 2020	Riješeni u periodu 2021
TUŽILAŠTVO	KTKV	3	5	17
	KTOV	2	1	4
TUŽILAŠTVO Ukupno		5	6	21

Slika broj 6. RIJEŠENI KTKV i KTOV PREDMETI

Statistički izvještaj sa slike broj 6. nudi pregled ukupno riješenih KTKV i KTOV predmeta. Prikazan je pregled trenda rješavanja predmeta na trogodišnjem nivou. Na ovaj način glavni tužioci mogu vidjeti da li je došlo do povećanja ili smanjenja broja riješenih KTKV i KTOV predmeta. Predmeti iz ovog izvještaja mogu biti riješeni na bilo koji od sljedećih načina: naredbom o nepokretanju istrage, naredbom o obustavi istrage, podizanjem optužnice ili na drugi način.

Na osnovu trendova iz izvještaja o riješenim predmetima po godinama moguće je raditi projekcije broja ovih predmeta koji se mogu očekivati u narednoj godini, ili godinama. To omogućava pravovremeno planiranje i osiguranje finansijskih i drugih neophodnih resursa za efikasan rad, u skladu sa statističkim pokazateljima. Ovakve projekcije mogu se raditi na bazi statistika o rješavanju predmeta u ranijim godinama te zaduženja tužilaca predmetima. Povećanim rješavanjem KTKV i KTOV predmeta glavni tužioci mogu argumentovano planirati povećanje potrebnih resursa i pripremiti obrazložene prijedloge budžeta bazirane na analizi trendova u prilivu, trajanju ovih predmeta, i dodatnim analizama troškova što bi sve u cilini doprinijelo adekvatnom planiranju rada.

Statistički izvještaji koji se odnose na kvalitet rada tužilaštava i tužilačkih odluka

Ovaj dio Vodiča sadrži izbor statističkih izvještaja koji se odnose na kvalitet rada tužilaštava i tužilaca, uključujući i trendove donošenja pojedinih tužilačkih odluka. Kroz prikaz odabranih izvještaja (sa fokusom na KTKV i KTOV predmete) biće ukazano na različite mogućnosti analize i promatranja podataka, te upotrebe statističkih pokazatelja u upravljanju institucijom i planiranju resursa za rad. Generisanjem statističkih izvještaja iz SIPO-a i TCMS-a glavni tužioci su u prilici da na dnevnoj osnovi prate rezultate rada tužilaštva kojim rukovode kao i rezultate rada pojedinačnih tužilaca.

U nastavku su prikazani statistički izvještaji u vezi sa tužilačkim odlukama po prijavama i u istrazi, optužnicama, sudskim odlukama i sankcijama.

Vrste tužilačkih odluka po prijavama/izvještajima

U nastavku je prikazan statistički izvještaj koji se odnosi na način rješavanja prijave/izvještaja po predmetima, te se daju mogući načini interpretacije i korištenja ovih podataka.

Naziv tužilaštva	Oznaka vrste predmeta	Broj naredbi o nesprovođenju istrage	Broj naredbi o sprovođenju istrage	Riješeno na drugi način	Ukupno
TUŽILAŠTVO	KT	43	1,993	7	2,043
	KTM	1	8	1	11
	KTKV	15	14	1	30
	KTO	1	4	0	5
	KTPO	79	120	1	200
	KTKV	1	4	0	5
	KTOV	1	2	0	3
TUŽILAŠTVO Ukupno		141	2,145	10	2,297

Slika broj 7. VRSTE PROCESNIH ODLUKA KOD RJEŠAVANJA PRIJAVA/IZVJEŠTAJA (PO PREDMETIMA) tokom odabranog izvještajnog perioda

Uočeno je da tužilaštva u BiH nerijetko zaprimaju prijave koje nisu dovoljno potkrepljene dokazima o navodima u prijavi. Koristeći izvještaj i pokazatelje sa slike broj 7. glavni tužioci će biti u prilici da na statističkom nivou vide na koji način su rješavane prijave po vrstama predmeta (uključujući i KTKV i KTOV predmete). Veći broj donesenih naredbi o nesprovođenju istrage u pojedinim vrstama predmeta može biti indikator da je potrebno da glavni tužioci detaljnije analiziraju razloge zbog kojih se donose takve tužilačke odluke. Npr. moguće je da se u ovom slučaju radi o problemu sa kvalitetom prijava koje dolaze od određene kategorije podnosilaca ili u određenoj vrsti predmeta. Na osnovu detaljnijih analiza po ovim kriterijima tužilaštva mogu odlučiti da predlože ili provedu neophodne edukacije za agencije za provođenje zakona ukoliko se ispostavi da se one pojavljuju kao podnosioci prijava u ovim predmetima. Alternativno, moguće je razmotriti opcije za intenziviranje komunikacije sa građanima o načinima podnošenja prijava ukoliko su se ispostavi da se upravo po prijavama građana najčešće donose naredbe o neprovođenju istrage. VSTV trenutno razvija statističke izvještaje koji će omogućiti uvid po vrstama tužilačkih odluka u odnosu na tijelo koje je dostavilo prijavu.

Imajući na umu uvećano vrednovanje rada na KTKV i KTOV predmetima u kojima je donesena naredba o nesprovođenju istrage, glavni tužioci bi trebali vršiti redovan nadzor nad postojanjem činjenica i okolnosti koje ukazuju da se prijava odnosila na krivično djelo za koje je vjerovatno da ispunjava kriterije visokog nivoa korupcije ili organizovanog kriminala. Glavni tužilac treba da provjeri koje su radnje poduzimane u predmetu koji treba da se iskaže završenim u KTKV i KTOV oznaci te da li je takav način završetka opravdan. Kao što je ranije naznačeno, smjernice za postupanje u ovim slučajevima sadržane su u Uputama za ranu klasifikaciju i označavanje predmeta VNKOK (KTKV i KTOV) u tužilaštvima u BiH izrađenim od strane USAID Projekta.

Pored statističkog izvještaja koji se odnosi na podatke o vrstama tužilačkih odluka po prijavama/izvještajima po predmetima moguće je takve podatke dobiti i po licima.

Vrste tužilačkih odluka u istrazi

Dalje je u nastavku teksta prikazan primjer izvještaja koji se odnosi na vrste tužilačkih odluka kod rješavanja istraga.

Naziv tužilaštva	Oznaka vrste predmeta	Broj naredbi o obustavi istrage	Broj podignutih optužnica	Riješeno na drugi način	Ukupno
TUŽILAŠTVO	KT	23	82	125	250
	KTK	10	10	18	38
	KTO	12	12	12	36
	KTPO	30	40	1	71
	KTKV	8	4	0	12
	KTOV	2	3	0	5

Slika broj. 8. VRSTE PROCESNIH ODLUKA KOD RJEŠAVANJA ISTRAGA (PO PREDMETIMA) tokom odabranog izvještajnog perioda

Način rješavanja istraga je bitan podatak sa aspekta planiranja rada tužilaštava. Korištenjem pokazatelja iz ovog izvještaja se može identificirati da li u pojedinim vrstama predmeta (poput KTKV ili KTOV predmeta) dolazi do razlike u omjerima između naredbi o obustavi istraga i podizanja optužnica u odnosu na druge vrste predmeta. Ukoliko bi se uočile značajnije razlike poput npr. vidno povećanog broja naredbi o obustavi istrage u određenoj vrsti predmeta, to može biti pokazatelj da bi bilo neophodno detaljnije analizirati razloge za učestalo donošenje naredbi o obustavi istraga. Trendovi povećanog donošenja naredbi o obustavi istrage u KTKV i KTOV predmetima su od posebnog značaja i ukazuju da je neophodno utvrditi razloge za njihovo donošenje, kako bi se osigurala pravilna identifikacija porebnih organizacionih mjera i resursa i za unapređenje rada na procesuiranju ovih predmeta.

Pored statističkog izvještaja koji se odnosi na podatke o vrstama tužilačkih odluka u radu na istragama po predmetima moguće je takve podatke dobiti i po licima.

Kvalitet optužnica

Izveštaj prikazan na slici 8. se odnosi na broj podignutih i potvrđenih optužnica po vrstama predmeta u tužilaštvu za odabrani izvještajni period.

Naziv Tužilaštva	Vrsta predmeta	Podignute optužnice u 2021.	Potvrđene optužnice u 2021.
TUŽILAŠTVO	KT	1159	1099
	KTF	2	2
	KTK	100	85
	KTKK		
	KTKV	2	3
	KTM		
	KTO	2	1
	KTOV	1	1
	KTPO	26	21
	KTRZ		1
TUŽILAŠTVO Ukupno		1292	1213

Slika broj 9. BROJ PODIGNUTIH I POTVRĐENIH OPTUŽNICA PO PREDMETIMA u odabranom izvještajnom periodu

Ovaj statistički izvještaj glavnim tužiocima osigurava uvid u pokazatelje o ukupnom broju podignutih i potvrđenih optužnica u izvještajnom periodu. Na osnovu ovakvog izvještaja glavni tužioci mogu dobiti informaciju o omjeru pojedinih vrsta predmeta u ukupnom broju podignutih i potvrđenih optužnica. Na osnovu pokazatelja o broju optužnica u KTKV i KTOV predmetima glavni tužioci bi mogli sa rukovodstvom sudova razgovarati o organizacionim pitanjima koja utiču na efikasnost procesuiranja ovih predmeta te predložiti mjere za povećanje efikasnosti postupanja.

Poređenjem kretanja broja podignutih i potvrđenih optužnica kroz godine tužilaštva bi mogla pripremati i projekcije potreba za rad na predmetima čiji se priliv može očekivati u narednoj godini, ili godinama, kako bi se u skladu s tim pravovremeno planirali neophodni finansijski, vremenski i ljudski resursi, posebno uzimajući u obzir obavezu prisustva tužilaca na suđenjima. Ukoliko se pojavi veće odstupanje u broju podignutih i potvrđenih optužnica to može ukazati na potrebu analize sudskih odluka u kontekstu kvalitete optužnica s ciljem odgovarajućih korekcija u praksi pisanja optužnica.

Pored statističkog izvještaja o podignutim i potvrđenim optužnicama po predmetima, moguće je takve podatke dobiti i po licima. Primjer izvještaja je prikazan ispod.

Naziv Tužilaštva	Vrsta predmeta	Podignute optužnice u 2021.	Potvrđene optužnice u 2021.
TUŽILAŠTVO	KT	1305	1227
	KTF	3	3
	KTK	137	109
	KTKK		
	KTKV	6	7
	KTM		
	KTO	19	12
	KTOV	4	5
	KTPO	34	33
	KTRZ		1
TUŽILAŠTVO Ukupno		1504	1392

Slika broj 10. BROJ PODIGNUTIH I POTVRĐENIH OPTUŽNICA PO LICIMA u odabranom izvještajnom periodu

Statistički izvještaj sa podacima o broju podignutih optužnica po licima je značajan jer daje egzaktnu informaciju o broju lica u odnosu na koja je podignuta optužnica. Ovakav izvještaj u KTKV i KTOV predmetima može biti posebno koristan imajući u vidu da nekada ovi predmeti obuhvate i desetine optuženih lica što u pravilu iziskuje veći angažman tužilaca, uključujući svakako i češće i dugotrajnije prisustvo na pretresima pred sudovima.

Kvalitet tužilačkog rada u vezi sa vrstom donesenih sudskih odluka

U ovom dijelu Vodiča će biti prikazani primjeri statističkih izvještaja koji se odnose na pravosnažne sudske odluke po predmetima i licima. Omjer osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj presuda ukazuje na kvalitet rada tužilaštva u cjelini kao i pojedinačnih tužilaca.

Prvi indikativni primjer statističkog izvještaja se odnosi na prikaz vrsta pravosnažnih sudskih odluka po predmetima (slika br. 8). Na osnovu ovog izvještaja glavni tužiocima imaju mogućnost dobijanja značajnih pokazatelja o tome koliko je pravosnažnih sudskih odluka i (uključujući razne vrste presuda) doneseno po različitim vrstama predmeta, uključujući i KTKV i KTOV predmete za odabrani izvještajni period.

Naziv tužilaštva	Oznaka vrste predmeta	PREDMETA							PRESUDE Ukupno	Ukupno
		OBUSTAVE POSTUPKA	OBUSTAVE POSTUPKA Ukupno	PRESUDE						
		OBUSTAVE POSTUPKA		ODBIJAJUĆA PRESUDA	OSLOBAĐAJUĆA PRESUDA	OSUĐUJUĆE PRESUDE	PRESUDE ZA KAZNE MALOLJETNIČKO G ZATVORA	UTVRĐUJUĆA PRESUDA - DJELO POČINIENO U STANJU NEURAČUNLJIVOSTI		
TUŽILAŠTVO	KT	57	57	6	62	1469		10	1.519	1557
	KTK	2	2		5	31		33	33	
	KTO					3		3	3	3
	KTPO				2	22			24	24
	KTKV					1			1	1
	KTRZ					1			1	1
	KTŽ	1	1			1			1	2
TUŽILAŠTVO Ukupno		60	60	6	69	1528		46	1.582	1588

Slika broj 11. PRAVOSNAŽNE SUDSKE ODLUKE (PO PREDMETIMA) u odabranom izvještajnom periodu

Strateškim okvirima za rad tužilaških sistema u FBiH i RS za period 2022.-2024. godine su uspostavljeni ciljani rezultati „Povećati omjer osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj presuda“. Upravo ova vrsta izvještaja omogućava glavnim tužiocima da uvide koliki je omjer osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj presuda i to po različitim vrstama predmeta. Uočavanjem eventualnih razlika u omjeru osuđujućih presuda po pojedinim vrstama predmeta može se identificirati potreba za poduzimanjem određenih aktivnosti koje će dovesti do povećanja omjera osuđujućih presuda. Aktivnosti tužilaštava se mogu odnositi na jačanje kapaciteta tužilaca, ostvarenje bolje saradnje sa vještacima i agencijama za provođenje zakona, dodatnu kontrolu kvaliteta optužnica i zakonitosti dokaza, sistemsko praćenje sudske prakse, rada u tužilačkim timovima i slično.

Kvalitet tužilačkog rada u vezi sa izrečenim krivičnopravnim sankcijama

Izveštaj sa slike 9. nudi informaciju glavnim tužiocima o tome koliko je pravosnažnih osuđujućih presuda po licima doneseno i koje su vrste izrečenih sankcija. Ukupan broj osuđujućih presuda je raspoređen po vrstama predmeta, uključujući i KTKV i KTOV predmete. Ovaj statistički izvještaj nudi glavnim tužiocima pregled osuđujućih presuda po licima u smislu vrste izrečene krivičnopravne sankcije (poput novčane kazne, oslobođanja od kazne, sudske opomene, uslovne osude ili zatvorske kazne).

Naziv tužilaštva	Oznaka vrste predmeta	OSUĐUJUĆE PRESUDE						
		OSUĐUJUĆA PRESUDA -KAZNA PRESTANKA PRAVNE OSOBE	OSUĐUJUĆA PRESUDA	OSUĐUJUĆA PRESUDA - NOVČANA KAZNA	OSUĐUJUĆA PRESUDA - OSLOBODANJE OD KAZNE	OSUĐUJUĆA PRESUDA - SUDSKA OPOМЕНА	OSUĐUJUĆA PRESUDA - USLOVNA OSUDA	OSUĐUJUĆA PRESUDA - ZATVORSKA KAZNA
TUŽILAŠTVO	KT		2	84	2		1,161	381
	KTK			3			26	13
	KTO						1	8
	KTPO			1			23	11
	KTPOŽ							
	KTKV			2				4
	KTŽ							1
TUŽILAŠTVO Ukupno			2	90	2		1,211	418

Slika broj 12. PRAVOSNAŽNE OSUĐUJUĆE PRESUDE I SANKCIJE (po licima) u odabranom izvještajnom periodu

Ovi podaci mogu ukazivati na potrebu vršenja dodatnog uvida u presude i analize kaznene politike u pojedinim kompleksnim predmetima poput KTKV ili KTOV predmeta. Na osnovu ovakvih analiza pojedinačnih predmeta mogli bi se uspostaviti standardi za tužioce u postupku pregovaranja o krivici, pomoći u postupku odabira odgovarajuće krivične sankcije, obrazloženja olakšavajućih i otežavajućih okolnosti, vremenskih okvira za dužinu trajanja kazne zatvora i sigurnosnih mjera. Imajući u vidu da krivična djela VNKOK u pravilu vrši više lica, moglo bi se zaključiti da je i sva pitanja u vezi kaznene politike u ovim predmetima jedino relevantno posmatrati i analizirati u odnosu na svako lice koje je obuhvaćeno optužnicom u vezi sa vršenjem ovih krivičnih djela.

Upotrebom SIPO-a i TCMS-a moguće je prikupiti i druge izvještaje o presudama, poput izvještaja o nepravosnažnim presudama.

SIPO Izvještaj „Sociodemografska struktura kriminaliteta“ u tužilaštvima

Informaciono-komunikacijski odjel Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća je u SIPO sistemu unutar grupe izvještaja „B – Analitika“ razvio napredan i za potrebe upravljanja pravosudnom institucijom vrlo koristan izvještaj pod nazivom „Sociodemografska struktura kriminaliteta“. Ovaj izvještaj nudi značajne mogućnosti za dubinske analize svih aspekata rada pravosudne institucije kao i identifikiranje aktivnosti koji bi se trebale poduzimati na stalnom unapređenju rada pravosudne institucije. Značaj ovog izvještaja se ogleda u činjenici da je u njemu povezan veliki broj podatka počevši od same prijave pa sve do vrste izrečene krivične sankcije što omogućava da na jednom mjestu budu

dostupni podaci o cijelom toku predmeta. Ovaj obim podataka je posebno od značaja za KTKV i KTOV predmete. Budući da je statistički izvještaj „Sociodemografska struktura kriminaliteta“ velikih dimenzija u nastavku će se kroz tabelarni pregled, a ne u formi izvještaja kakav se dobije iz sistema, prikazati koji su sve podaci u njemu dostupni za analizu.

Vrsta podataka u izvještaju	
Podnosilac prijave	
Naziv/Ime i prezime osumnjičenog/optuženog/osuđenog lica (može biti fizičko ili pravno lice)	Sociodemografski podaci osumnjičene/optužene/osuđene osobe
Pol osumnjičenog/optuženog/osuđenog lica (samo za fizička lica)	
Dob osumnjičenog/optuženog/osuđenog lica u vrijeme izvršenja krivičnog djela (samo za fizička lica)	
Državljanstvo osumnjičenog/optuženog/osuđenog lica	
Pozicija osumnjičenog/optuženog/osuđenog lica u vrijeme izvršenja krivičnog djela	
Obrazovanje osumnjičenog/optuženog/osuđenog lica	
ID pravnog osnova	Pravni osnov
ID povezani pravni osnovi	
ID ostali pravni osnovi	
ID povezani ostali pravni osnovi	

Oštećena stranka	Oštećena stranka
Kategorija lica oštećene stranke (može biti pravno ili fizičko lice)	
Pol oštećene stranke (samo za fizička lica)	
Dob oštećene stranke u vrijeme izvršenja krivičnog djela (samo za fizička lica)	
Državljanstvo oštećene stranke	
Nivo vlasti institucije koja je oštećena stranke (kada se radi o oštećenom javnom pravnom licu; može biti državni, entitetski, kantonalni i opštinski nivo)	
Djelatnost oštećene stranke (samo za pravna lica)	
Vrijednost spora (odnosi se na visinu štete/koristi) (inicijalno moguće unijeti ovaj podatak iz prijave ili optužnice, a naknadno moguće izmijeniti nakon presude)	
Prijava (datum zaprimanja prijave)	Datum podnošenja prijave i/ili donošenja tužilačkih i sudskih odluka (moguće filtrirati po godinama)
Istraga (datum donošenja naredbe o pokretanju istrage)	
Nepokretanje istrage (datum donošenja naredbe)	
Optužnica (Datum podizanja optužnice)	
Optužnica sa kaznenim nalogom	
Optužnica sa sporazumom o priznanju krivnje	

Potvrđena optužnica (datum potvrđivanja optužnice)	
Odbačena optužnica (datum odluke)	
Odbijena optužnica (datum odluke)	
Obustava postupka	Datum donošenja rješenja o obustavi postupka i sudskih presuda po vrstama (moguće filtrirati po godinama)
Osuđujuća presuda	
Odbijajuća presuda	
Oslobađajuća presuda	
Uložena žalba	Datum ulaganja žalbe, donošenja odluke po žalbi i pravosnažnosti (moguće filtrirati po godinama)
Odluka po pravnom lijeku	
Pravosnažnost	

Korištenjem jednostavnih filtera na ovom izvještaju izrađenom u excel formatu može se kreirati više manjih pod-izvještaja koji nude vrijedne podatke za praćenje i analiziranje rada u KTK, KTPO, KTO predmetima posebno ili u odnosu na KTKV i KTOV predmete. **Kako bi ovaj izvještaj ostvario svoj maksimalni analitički potencijal, neophodno je da se unutar tužilaštva osigura redovan i potpun unos svih podataka u TCMS, a posebno detaljnih sociodemografskih podataka o osumnjičenom/optuženom licu i oštećenim licima.**

Uvođenje posebne KTKV i KTOV oznake je omogućilo tužilaštvima da na jednostavan, ali napredan način analiziraju svoj rad na predmetima, sa posebnim fokusom na predmete VNKOK.

U nastavku će biti prikazani primjeri pod-izvještaja koji će se moći kreirati filtriranjem podataka prema specifičnom interesu korisnika u odnosu na upotrebu filtera po oznaci vrste predmete KTKV i KTOV.

Naziv tužilaštva	Vrsta	TR Pol	Dob osumnj. u vrijeme izvršenja krivičnog djela	Obrazovanje osumnj.	Pozicija u vrijeme izvršenja kriv. djela osumnj.
Tužilaštvo	KTKV	M	52	VISOKA STRUČNA SPREMA	VISOKI SLUŽBENIK
	KTKV	M	47	VISOKA STRUČNA SPREMA	DIREKTOR
	KTKV	Z	53	VISOKA STRUČNA SPREMA	VISOKI SLUŽBENIK
	KTKV			SREDNJE STRUČNO OBRAZOVANJE	DIREKTOR
	KTKV	M	42	VISOKA STRUČNA SPREMA	VISOKI SLUŽBENIK
	KTKV	M	37	VISOKA STRUČNA SPREMA	VISOKI SLUŽBENIK
	KTKV	M	60	VISOKA STRUČNA SPREMA	DIREKTOR
	KTKV	Z		VISOKA STRUČNA SPREMA	VISOKI SLUŽBENIK
	KTKV		56	VISOKA STRUČNA SPREMA	VISOKI SLUŽBENIK
	KTKV	M	61	VISOKA STRUČNA SPREMA	DIREKTOR
	KTKV	M	62	SREDNJE STRUČNO OBRAZOVANJE	VISOKI SLUŽBENIK
	KTKV	M	38	VISOKA STRUČNA SPREMA	VISOKI SLUŽBENIK
	KTKV	M	58	VISOKA STRUČNA SPREMA	VISOKI SLUŽBENIK
	KTKV	M	54	VISOKA STRUČNA SPREMA	DIREKTOR
	KTKV	M	58	VISOKA STRUČNA SPREMA	DIREKTOR
	KTKV	M	58	VISOKA STRUČNA SPREMA	VISOKI SLUŽBENIK
	KTOV	M	47	SREDNJE STRUČNO OBRAZOVANJE	TEHNIČAR I DRUGA STRUČNA ZANIMANJA
	KTOV	M	37	NEMA ZAVRŠENE ŠKOLE	VISOKI SLUŽBENIK

Slika broj 10. Primjer broj 1. Pod-izvještaj izvještaja „Sociodemografska struktura kriminaliteta“

Izvještaj na slici br. 10. daje detaljnije podatke o osumnjičenom/optuženom licu i uključuje poziciju koju je obavljao u vrijeme izvršenja krivičnog djela, informaciju o stepenu stručne spreme osumnjičenog te njegovoj dobi i spolu. Na ovaj način se može analizirati koje pozicije osumnjičeni/optuženi u KTKV i KTOV predmetima najčešće obnašaju, koji je nivo njihovog obrazovanja te njihovi spol i dob. Tako se dobijaju značajni sociodemografski podaci o osumnjičenim/optuženim licima te se na osnovu ovih podataka mogu vršiti analize o zajedničkim sociodemografskim karakteristikama izvršilaca VNKOK predmeta.

Glavni tužiocima bi korištenjem ovakvog izvještaja bili u prilici da uoče zajedničke sociodemografske karakteristike izvršilaca VNKOK i te nalaze prezentuju tužiocima koji rade na ovim predmetima kako bi imali na umu ove pokazatelje prilikom rada na otkrivanju i procesuiranju VNKOK predmeta. Ovaj

izvještaj je prikazan samo za KTKV i KTOV korištenjem odgovarajućeg filtera po oznaci predmeta. Isti izvještaj je moguće dobiti sumarno za sve KTK, KTO, KTPO, KTKV i KTOV predmete na koji način bi se moglo analizirati pomenute sociodemografske podatke po pojedinim vrstama predmeta i eventualno uočiti trendove i/ili razlike u ovim karakteristikama među izvršiocima krivičnih djela prema vrstama predmeta.

Naziv Tužilaštva	Vrsta predmeta	Podnosilac prijave	NEPOKRETANJE_ISTRAGE.
TUŽILAŠTVO	KTK	TUŽILAŠTVO	21.12.2021
	KTKV	UPRAVA POLICIJE	05.07.2021
	KTPO	IME I PREZIME FIZIČKOG LICA	02.12.2021
	KTKV	ANONIMAN PODNOSILAC	04.10.2021
	KTKV	OPĆINSKI/OPŠTINSKI NAČELNIK	04.01.2022
	KTK	UPRAVA POLICIJE	13.12.2021
	KTK	UPRAVA POLICIJE	10.12.2021
	KTOV	UPRAVA POLICIJE	13.07.2021
	KTK	ANONIMAN PODNOSILAC	14.08.2021
	KTKV	TUŽILAŠTVO	16.09.2021
	KTK	TUŽILAŠTVO	18.07.2021
	KTK	UPRAVA POLICIJE	12.05.2021
	KTPO	IME I PREZIME FIZIČKOG LICA	13.05.2021
	KTKV	ANONIMAN PODNOSILAC	23.04.2021
	KTK	TUŽILAŠTVO	11.12.2021
	KTK	UPRAVA POLICIJE	22.03.2021

Slika broj 11. Primjer broj 2. Pod-izvještaj izvještaja „Sociodemografska struktura kriminaliteta“

Izvještaj na slici broj 11. daje podatke o donesenim naredbama o neprovođenju istrage po licu/istražnom tijelu koje je prijavilo krivično djelo, za odabrani izvještajni period. Na ovaj način se može analizirati čije prijave dominantno rezultiraju odlukama o nepokretanju istrage, kao i izračunati njihov udjel u ukupnom broju odluka o nepokretanju istrage u odabranom izvještajnom periodu. Dodana vrijednost analiziranja ovih podataka može biti odluka o edukativnim aktivnostima usmjerenim na jačanje kapaciteta

podnositelca prijave po kojim se učestalo donose naredbe o nepokretanju istrage, kao i dobijanje moguće indikacije o potrebi unapređenja saradnje tužilaštva sa podnosiocima prijave.

Vrsta predmeta	Kategorija lica ošteć.	Podignuta optužnica
KTK	Pravno lice	2021
KTKV	Pravno lice	2021
KTPO	Pravno lice	2021
KTPO	Fizičko lice	2021
KTKV	Pravno lice	2021
KTK	Fizičko lice	2021
KTPO	Pravno lice	2021
KTK	Fizičko lice	2021
KTPO	Pravno lice	2021
KTK	Fizičko lice	2021
KTPO	Pravno lice	2021
KTK	Fizičko lice	2021
KTKV	Pravno lice	2021
KTPO	Pravno lice	2021
KTK	Fizičko lice	2021
KTKV	Pravno lice	2021

Slika broj 12. Primjer broj 3. Pod-izvještaj izvještaja „Sociodemografska struktura kriminaliteta“

Izvještaj na slici br. 12. daje podatke o podignutim optužnicama u odabranom izvještajnom periodu po vrstama predmeta, ali po kategoriji oštećenog lica (fizičko ili pravno). Na ovaj način se mogu analizirati podaci o tome koliko je u izvještajnom periodu podignutih optužnica u predmetima gdje su oštećena pravna lica, a koliko u predmetima gdje su oštećena fizička lica te izvesti zaključke o tome koja kategorija lica se pojavljuje kao najčešće oštećena ovim vrstama krivičnih djela. Ovi podaci bi se mogli segregirati po vrstama predmeta kako bi se zaključilo da li postoji odstupanje u kategoriji oštećenih lica u VNKOK predmetima u odnosu na ostale vrste predmeta. Dodatno, ukoliko se osigura da se unose podaci o sektoru pravnog lica (obrazovni, finansijski, zdravstveni i sl.) mogli bi se dobiti podaci o omjeru u kojem se optužnice podižu po sektorima uopšte, ali i u zavisnosti od vrste predmeta (KTK, KTO, KTPO, KTKV i KTOV).

Pored gore prikazanih indikativnih izvještaja, redovnim i potpunim unosom podataka po svim parametrima omogućenim u TCMS-u korištenjem izvještaja „Sociodemografska struktura kriminaliteta“ mogli bi se izraditi i sljedeći pod-izvještaji:

- Broj naredbi o nepokretanju istrage u odnosu na poziciju osumnjičenog lica
- Broj naredbi o nepokretanju istrage u odnosu na djelatnost oštećenog pravnog lica
- Broj obustava istraga u odnosu na poziciju osumnjičenog lica
- Broj obustava istraga u odnosu na obrazovanje osumnjičenog lica
- Broj podignutih optužnica u odnosu na poziciju optuženog lica
- Broj podignutih optužnica u odnosu na djelatnost oštećenog pravnog lica
- Procenat oslobađajućih, osuđujućih i odbijajućih presuda u odnosu na poziciju osuđenog lica
- Procenat oslobađajućih, osuđujućih i odbijajućih presuda u odnosu na nivo vlasti oštećenog pravnog lica

Unosom svih podataka po omogućenim parametrima u TCMS-u bi se osiguralo dobijanje brojnih pod-izvještaja koji će se moći kreirati filtriranjem podataka prema specifičnom interesu korisnika. Iznad su prikazani indikativni primjeri. Kroz ove primjere bi glavni tužioc bili u prilici da prate detaljne sociodemografske karakteristike osumnjičenih/optuženih/osuđenih lica i kakve se tužilačke odluke donose u odnosu na te sociodemografske karakteristike. Tako bi npr. se moglo analizirati koliko se donese naredbi o nepokretanju istrage, obustavi istrage i koliko se podigne optužnica u odnosu na visokopozicionirana lica, a koliko na niže pozicionirana lica u KTK, KTO, KTPO, KTKV i KTOV predmetima. Takođe, glavni tužioc bi bili u mogućnosti da vide kojih i koliko se tužilačkih odluka donese u odnosu na djelatnost oštećenog pravnog lica. Važno je istaći da je uočeno da se parametri u odnosu na djelatnost oštećenog lica u najmanjoj mjeri unose u TCMS.

Unosom svih podataka po omogućenim parametrima u TCMS bi se osigurali i vrijedni pokazatelji u odnosu na omjer oslobađajućih, osuđujućih i odbijajućih presuda u odnosu na poziciju i nivo vlasti oštećenog pravnog lica. Na ovaj način glavni tužioc bi mogli imati pokazatelje o tome u kojem omjeru se donose sudske presude po vrstama u odnosu na visinu i vrstu pozicije izvršioca krivičnog djela u KTK, KTO, KTPO, KTKV i KTOV predmetima.

Uloga glavnih tužilaca u osiguranju kvalitete statističkih podataka

Nadzor nad procesom označavanja predmeta VNKOK

Kao što je u uvodnom dijelu Vodiča istaknuto, VSTV je na sjednici održanoj 14. i 15. jula 2021. godine, pored uvođenja novih slovnih oznaka za predmete VNKOK, usvojio i „Pravila procedure za označavanje predmeta u tužilaštvu kao predmeta VNKOK“ (u daljem tekstu: Pravila) kojima se daju upute kada i na koji način se određeni predmet označava slovnim oznakama za predmet korupcije visokog nivoa (KTKV) i organizovanog kriminala visokog nivoa (KTOV). Pravila predstavljaju osnovu za nadzor glavnih tužilaca nad označavanjem predmeta VNKOK.

U praksi zahtjev za klasifikaciju KTKV i KTOV predmeta kao VNKOK u pravilu upućuje postupajući tužilac glavnom tužiocu ili zamjeniku glavnog tužioca kada smatra da neki predmet zadovoljava uslove iz Definicija korupcije i organizovanog kriminala visokog nivoa usvojenih od VSTV-a. U Pravilima se navodi da se predmet može evidentirati kao KTKV ili KTOV predmet u svakoj fazi postupka do donošenja konačne tužilačke odluke, odnosno iskazivanja predmeta završenim. Time je jasno ustanovljena mogućnost označavanja predmeta VNKOK u bilo kojoj fazi postupka.

Radi pravilnog praćenja i adekvatnog vrednovanja rada tužilaca neophodno je da se predmeti VNKOK označavaju od najranije faze, dakle već u fazi prijave, čim postoje sigurni pokazatelji da se radi o takvom predmetu. U skladu sa Uputama za ranu klasifikaciju i označavanje predmeta visokog nivoa korupcije i organizovanog kriminala (KTKV i KTOV), ukoliko između glavnog tužioca i postupajućeg tužioca postoji neslaganje u pogledu razloga za klasifikaciju, moguće je Stalnoj komisiji za efikasnost tužilaštava VSTV-a uputiti zahtjev za tumačenje kriterija iz Definicija.

Označavanjem KTKV i KTOV predmeta već od faze prijave bi se uspostavile vjerodostojne evidencije koje bi sadržavale tačne i egzaktne podatke o broju prijava i prijavljenim licima u potencijalnim KTKV i KTOV predmetima, čime bi se omogućilo i praćenje i analiza postupanja tužilaštava po ovakvim prijavama. Glavni tužilac treba da uspostavi stalni nadzor nad procesom označavanja i iskazivanja predmeta završenim u oznaci KTKV ili KTOV.

Nadzor nad tačnim i potpunim unosom podataka u predmetima

Kako bi se osigurala pouzdanost statističkih izvještaja koji se generišu iz sistema za automatsko upravljanje predmetima (TCMS i SIPO), neophodno je unutar tužilaštva osigurati stalan i potpun unos svih podataka u TCMS. Unos svih podataka po omogućenim parametrima u predmetima VNKOK je posebno bitan za kvalitet i optimalno funkcionisanje izvještaja „Sociodemografska struktura kriminaliteta“ čiji je potencijal prikazan u prethodnom poglavlju ovog Vodiča.

Glavni tužilac treba da osigura da se svi podaci u predmetima VNKOK popunjavaju na potpun i tačan način, a u skladu sa Pravilnikom o TCMS-u u kojem nadzor i kontrolu nad primjenom Pravilnika o TCMS-a unutar pojedinačnog tužilaštva vrši glavni tužilac.²

Nadležno tužilaštvo generiše i popunjava najveći broj podataka u TCMS-u i ti se podaci kasnije koriste i u CMS-u. U skladu sa Pravilnikom o TCMS-u referent za unos podataka je dužan da pravilno i potpuno evidentira podatke iz ulaznih dokumenata, a prema informacijama kojima raspolaže u momentu evidentiranja podataka. Stoga je neophodno da prilikom zaprimanja izvještaja/prijave o izvršenom krivičnom djelu unese sve podatke sa kojima raspolaže, dok preostale podatke unosi po naredbi postupajućeg tužioca, nakon što on prilikom rada na predmetu prikupi informacije koje nisu bile dostupne prilikom samog zaprimanja izvještaja/prijave. Pojedini rukovodioci pravosudnih institucija su donijeli naredbu kojom su naložili IKT službenicima ili drugim ovlaštenim licima da vrše redovnu kontrolu unosa podataka u TCMS uvidom u spise završenih predmeta i da priprema izvještaje o provedenoj kontroli koji se podnose rukovodiocu institucije na šestomjesečnom nivou. Ovaj način kontrole unosa podataka je primjenjiv za sve pravosudne institucije.

Glavni tužilac može putem obavezne instrukcije/uputstva osigurati da se svi podaci prema parametrima koji su omogućeni u TCMS-u popunjavaju od faze prijave u predmetima koji nose potencijal da budu KTKV i KTOV predmeti. Osiguranjem potpunog i tačnog unosa podataka se osigurava mogućnost izrade naprednih statističkih izvještaja koji će doprinijeti pojednostavljenoj analizi i praćenju rada na KTKV i KTOV predmetima. Pojedina tužilaštva su uočila da agencije za provođenje zakona dostavljaju

² Član 109. Pravilnika o sistemu za automatsko upravljanje predmetima u tužilaštvima (TCMS) (Službeni glasnik BiH br. 04/16).

zapisnike o saslušanju oštećenih lica u svojstvu svjedoka, gdje je uočeno da nema detaljnih podataka po parametrima osiguranim u TCMS-u, te je neophodno da se kroz komunikaciju sa rukovodstvom agencija za provođenje zakona osigura da se dostavljaju detaljni podaci u vezi sa oštećenim licima (poput nivoa vlasti oštećenog pravnog lica, generalijskih podataka oštećenog lica i sl.), ali i drugi podaci od značaja za unos u TCMS.

Za praćenje rada na predmetima VNKOK je posebno važno da se unose podaci koji su omogućeni u TCMS-u, a u korelaciji su sa kriterijima iz Definicija ovih predmeta. Ovo se prvenstveno odnosi na detaljne sociodemografske podatke o osumnjičenom/optuženom licu koji se mogu unijeti u vezi sa pozicijom (zanimanjem) koju je lice obnašalo u vrijeme izvršenja krivičnog djela, obrazovanjem, ranijom osuđivanosti itd. Takođe je neophodno da se unose podaci o nivou vlasti oštećenog pravnog lica što korelira sa kriterijem iz Definicija predmeta VNKOK u odnosu na nivo vlasti i poziciju izvršioca krivičnog djela.

Svi podaci bi se trebali popunjavati u TCMS-u čim se dođe do saznanja za njih, a najkasnije donošenjem naredbe o provođenju istrage ili naredbe o neprovođenju istrage ili, ukoliko se do određenih činjenica dođe tokom istrage, najkasnije do podizanja optužnice. Postupajući tužiocima trebaju da prilikom podnošenja zahtjeva za klasifikaciju i označavanje predmeta kao KTKV ili KTOV upoznaju glavnog tužioca o tome da li su uneseni svi omogućeni podatke u TCMS, sa posebnim fokusom na sociodemografske podatke o osumnjičenom/optuženom licu i podatke o oštećenom licu i visini štete/imovinske koristi. Takođe, prije iskazivanja predmeta završenim u KTKV ili KTOV oznaci tužilac bi trebao upoznati glavnog tužioca o svim unesenim podacima u TCMS sistem.

Glavni tužilac treba u kontinuitetu da prati i vrši kontrolu potpunosti i tačnosti podataka unesenih u TCMS u svim predmetima sa posebnim naglaskom na VNKOK predmete. Poželjno je da glavni tužilac, po uzoru na pojedine pravosudne institucije, donese naredbu kojom se nalaže IKT službeniku ili drugom ovlaštenom licu da vrši redovnu kontrolu unosa podataka u TCMS uvidom u fizičke spise završenih predmeta te da na šestomjesečnom nivou pripremi izvještaj o provedenoj kontroli i podnese ga glavnom tužiocu. Na ovaj način se može osigurati tačna i potpuna evidencija podataka u TCMS-u što će doprinijeti preciznim statističkim izvještajima koji osiguravaju adekvatno praćenje i planiranje rada tužilaštva i tužioca.